

# Západní média o SSSR ve druhé světové válce. Co psali tehdy a nyní?

- CZ24 News | 9. května 2020

SVĚT: Ruská agentura si dala práci, aby srovnala, co psal západní tisk o roli SSSR ve druhé světové válce po jejím ukončení a co píše dnes. A je to zajímavé.

**V předvečer 75. výročí vítězství odborníci mediálního trustu MIA Rossija Segodnja proanalizovali, co v květnu 1945 napsaly o Rudé armádě a SSSR přední noviny Velké Británie, USA a Francie - The Times, New York Times a Le Monde.**

**Jak se dalo očekávat, tón publikací o spojenecké zemi se pohyboval od mírně pozitivních po nadšené.** Zde jsou typické příklady titulků té doby:

„Epochální obléhání skončilo. Kostra německého hlavního města byla předána Rudé armádě poraženými Němci“ (New York Times, 5. 3. 1945);

„Churchill vítá vítězství, vyzývá vzdát hold Rusku a vede sbor sboru zpívajícího davu“, (New York Times, 5. 9. 1945);

„Velké vítězství nad Německem se slaví v Moskvě“ (The Times ze dne 5. 10. 1945),

„Od nynějška bude po Evropě vlát prapor svobodných lidí“ (Le Monde dne 5. 11. 1945);

„Vzestup a pád třetí říše. Dlouhá cesta k vítězství. Ruské triumfy“ (The Times of 05/08/1945).

A v dalších článcích těchto novin z května 45 se pravidelně objevovaly teze o **„našem velkém ruském spojenci“**, jehož přínos ke společné věci je **„neocenitelný“**: po dobu tří let to byla ruská strana, která vydržela téměř veškerý nápor ze strany Wehrmachtu, o **„odvaze a obětování, které vedlo Rusko k vítězství ve válce“**, o **„nemyslitelných obětech, které Rusové podstoupili, aby vyhráli válku“**.

## **XXI. století**

**A co stejné The Times, New York Times a Le Monde od začátku roku 2000 psaly a psaly o úloze Sovětského svazu v porážce nacismu?** Jak se události druhé světové války vzdalovali čtenářům, materiály o nich se objevují čím dál méně a samotné články se stávají stále více lakomé na emoce. Navíc podíl negativního hodnocení úlohy SSSR v událostech 1939-1945 v procentech roste, s výjimkou konce roku 2009 a začátku roku 2011.

Příklady titulků z prvního desetiletí 21. století:

„Popření židovské genocidy v Rusku. Jak sovětská historiografie vychvalovala Velkou vlasteneckou válku, zamlčovala holokaust a Stalinovo antisemitské pronásledování „kosmopolitů“ (Le Monde dne 1. 1. 2005));

„Jak Rusko prohrálo druhou světovou válku“ (New York Times, 05/10/2007);

„Symbol hrdinské oběti nebo masakru?“ (The Times, 04/28/2007);

„V Rudé armádě: vpovolávali, cvičili, zabíjeli“ (New York Times, 2. 2. 2006);

„Nacionalismus Putinovy éry skrývá hříchy Stalinovy“ (New York Times, 11/26/2008).

Od srpna 2009, kdy Vladimir Putin jako předseda vlády Ruské federace během návštěvy Polska

nazval pakt Molotov-Ribbentrop amorálním, došlo k trendu k pozitivnějšímu pokrytí úlohy SSSR ve druhé světové válce v předních západních médiích. Tento trend pak pokračoval po celý rok 2010, který se stal rokem tání v polsko-ruských vztazích. Nejprve Putin společně s polským premiérem Donaldem Tuskem položil věnce k pomníku polským obětem Katyně. O několik dní později, po letecké havárii v Smolensku, při které zemřel polský prezident Lech Kaczyński a řada vysokých činitelů, přijel Putin na místo tragédie a prezident Dmitrij Medveděv provedl mimořádnou návštěvu Polska. Poté ruské vedení zveřejnilo tajné dokumenty o Katyni ve veřejné sféře a předalo Varšavě materiály trestního řízení o popravách a Státní дума přijala prohlášení „K tragédii Katyně a jejím obětem“.

Zde jsou charakteristické titulky tohoto období:

„Ruský premiér nazval nacisticko-sovětský pakt nemorálním“ (New York Times, 31. 8. 2009);  
„Rusko se symbolicky připojilo k polskému smutku. Tragédie u Smolenska spojila tyto dvě země“ (Le Monde dne 04/12/2010);  
„A. Kwasniewski: „Postoj Polska vůči Moskvě se změní“ (Le Monde ze dne 04.16.2010).

Poté, v rozhovoru s Le Monde, bývalý polský prezident Alexander Kwasniewski řekl:

„Účast ruského vedení (na ceremoniálu u příležitosti obětí Katyně) je historickou událostí ... Všechno, co udělali, se událo od srdce. Ve své náchylnosti jsou si Rusové a Poláci blízko – jsou to Slované. Brzy se všechno změní, budeme komunikovat otevřeněji a s větší důvěrou.“

**Tato očekávání však nebyla předurčena k naplnění, především díky působení polského vedení, které začalo podporovat teorii spiknutí, které údajně vedlo k letecké havárii poblíž Smolenska. Majdan, znovusjednocení Krymu s Ruskem a ozbrojená konfrontace na východní Ukrajině vedly ke stále negativnějšímu pozadí pro pokrytí historie druhé světové války v následujících letech. V novinách, které jsme studovali, se stále více vytrvale prosazovala myšlenka údajně nepřetržitého spojení mezi nedobrými okamžiky sovětské historie a současným vedením Ruska - jako by SSSR nikde nezmizel, ale pouze „se snažil přesvědčit celý svět o svém zániku“.**

Příklady titulků:

„Žádná zmínka o Ukrajině, zatímco Putin se opíjí vojenskou moci před návštěvou Krymu“ (The Times of 05/09/2014);  
„Rudé náměstí je připraveno na velkou vojenskou show. Nacionalistický zápal živí oslavu dne vítězství v nepřítomnosti západních vůdců“ (New York Times, 5. 8. 2015);  
„30 let po pádu zdi se v Lotyšsku cítí ohromující vůně studené války“ (Le Monde ze dne 11. 10. 1919);  
„Kdo je viníkem druhé světové války: Moskva a Varšava si navzájem jdou po krku. Polský premiér Mateusz Morawiecki obviňuje Vladimíra Putina z “vědomých lží”(Le Monde ze dne 31.3.2019).

Podle výsledků analýzy lze konstatovat, že přední západní publikace, vedené politickou konjunkturou, vnášejí do čtenářských myslí stereotypy o negativním vlivu, který Rudá armáda údajně vyvíjí na poválečný osud střední a východní Evropy. Nejsou používána fakta, ale zkreslené interpretace příčin a výsledků druhé světové války. **Dohody, které dosáhli vůdci protihitlerovské koalice před 75 lety, jsou podkopávány, rozpíjí se význam norimberského procesu s nacistickými zločinci. Zabýváme se zjevnými pokusy přepsat historii druhé světové války, které, jak nedávno poznamenal Vladimir Putin, „jsou určeny pro dnešek i zítřek“.**